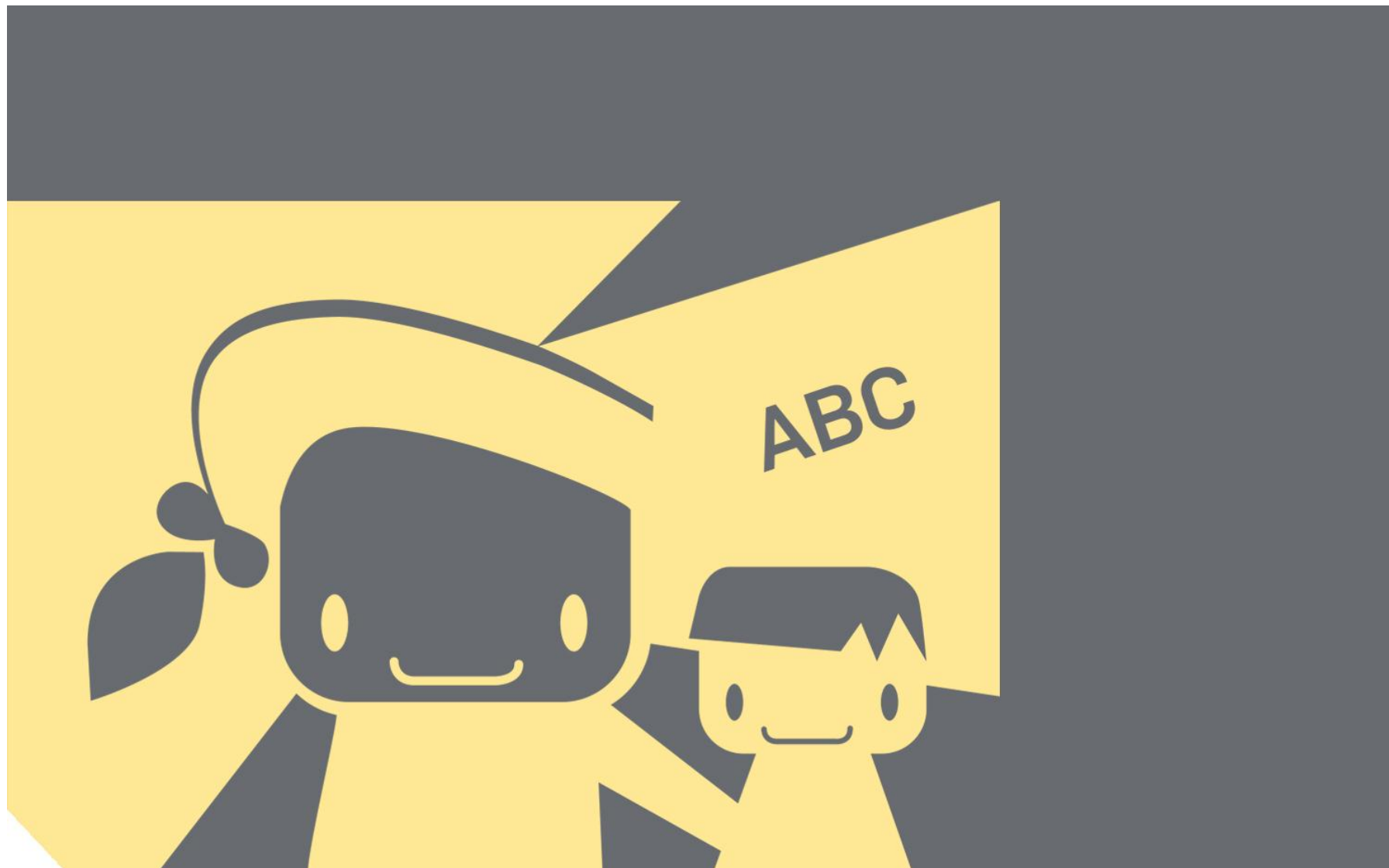

Lørenskog kommune

PUBLISERT: 14. mars 2013

TEMA: Grønt Flagg i Lørenskog kommune – Seminar Romerike Klimagruppe

OMRÅDE: Oppvekst og utdanning

Grønt Flagg-seminar 12 mars 2013

Lørenskog kommune

Kommunedelplan for klima og energi i Lørenskog kommune 2010 - 2014

Fra klima og energiplanen:

- **«Gjennom informasjon og holdningsskapende arbeid skal innbyggerne få økt kunnskap om klima og miljø**
- **Skolene vil kunne benytte seg av ulike undervisningstilbud innen energi og avfall**
- **Kommunen ønsker også å samarbeide med næringslivet for å redusere klimagassutslippene»**

Lørenskog kommune som bedrift

Mål: Gjennom den daglige kommunale virksomhet ha et økt fokus på miljø og klima

Miljøsertifisering

Gjelder ca 60 kommunale bygg/virksomheter
(skoler, barnehager, idrettsanlegg, hjemmetjenesten, parkvesen osv)

Strategi:

- Arbeide for at alle kommunale virksomheter blir miljøsertifisert

Tiltak:

- Miljøsertifisere alle kommunale virksomheter innen 2020
- Grønt Flagg (GF) må vurderes som en mulig sertifiseringsordning for skoler og barnehager som et alternativ til Miljøfyrtårn

- **Høringsrunde (2009): Innspill fra Lørenskog Vest RK om GF som alternativ til miljøfyrtårn i skoler og barnehager**
- **GF ble tatt inn i planen etter høring**
- **Etter oppfordring fra Rotary inviterte kommunen til møte med deltagelse av ordfører, rådmann, skolesjef, miljøvern-sjef, miljøvernkoordinator og representanter for Rotary**
- **Prosjektgruppe nedsatt ledet av skole- og oppvekstjenesten**
Informasjon/presentasjon av GF på ledermøter for rektorer og styrere i barnehagene

Virksomhetsplan 2012

Oppvekst og utdanning

.....» I 2012 vil det bli innledet en ny satsing på realfag. Her inngår “Grønt Flagg” som er en miljøsertifiseringsordning for barnehage, grunnskole og videregående skoler.

“Grønt Flagg” skal være et synlig bevis på at skolen/barnehagen gjennomfører miljøprosjekter og er en miljøskole/barnehage»

Hvorfor velge Grønt Flagg?

- Internasjonalt program for miljøsertifisering av barnehager, grunnskoler og videregående skoler
- Effektiv drivkraft i miljøundervisningen
- En flott måte å markere seg som en miljøskole
- Hvert år nytt miljøtema og ny miljøhandlingsplan
- Bistand fra Foundation for Environmental Education (FEE) www.fee.no
- Bistand fra Rotary o.a. samarbeidspartnere

Skoler og barnehager i Lørenskog

SERTIFISERING AV GRØNT FLAGG INNEN 2020

**7 BARNESKOLER
4 UNGDOMSSKOLER
18 KOMMUNALE BARNEHAGER
11 PRIVATE BARNEHAGER (FRIVILLIG)**

Grønt flagg sertifisering i Lørenskog

Finstad barnehage

2012

Nesåsen barnehage

2012

Grønli barnehage

2013 vår

Solheim barneskole

2012

Åsen barneskole

2013 høst

Benterud barneskole

2014

Fjellsrud ungdomsskole

2013 vår

Løkenåsen ungdomsskole

2013 høst

Finstad Barnehage 2012

Finstad Barnehage 2012

«**Finstad barnehage** i Lørenskog, ble kommunens aller første som fikk sertifisering som grønn barnehage, og det grønne flagget.

En oppglødd ordfører, Åge Tovan, fikk hjelp av Maja til å klippe båndet som markerte åpningen av Lørenskogs aller første Grønt Flagg barnehage»
(Romerike Blad 16.06.2012)

Finstad Barnehage 2012

Kommunalsjef Svein Ødegaard (oppvekst og utdanning)

Flaskesamler / grønnsakhage

Nesåsen barnehage (2012)

Bilder fra hverdagen

Hva har vi gjort for kompetanseheving hos personalet?

- * Formingskurs med fokus på gjenvinning, hele personalet.
- * Ekskursjon hos 2 Grønt Flagg barnehager i Trondheim kommune, hele personalet.
- * 2 ansatte har vært på kompostkurs via ROAF.
- * Grønt Flagg-temaet er på sakslista til personalmøter, planleggingsdager, ledermøter, foreldremøter og miljøråd.

Blir pilotskole for miljøansvar

FAKTA

Grønt flagg

Miljøsertifiseringsordning som fremmer og støtter barnhager, grunnskole og skoleleilings skoler.

På verdensbasis deltar nærmere 40 000 skoler og barnhager i prosjektet, som er organisert av Foundation for Environmental Education (FEE).

I Norge har ca. 700 skoler og barnhager deltatt. På Romerike er Rotary en pådriver for Grønt Flagg-satsingen.

I STARTROMPA: Lars Gran (7), assisterende rektor Kirsti Førsberg, Anna Green Røken (8), Evin Andersen (7) og Vincent Røsborg De Steier (7) er alle spært på miljøprosjektet Grønt Flagg, som skolen starter arbeidet med for fullt i morgen. – Vi kan for eksempel bruke litt mindre strøm og gjukke opp søppel i skolegården, foreslår elevene når Romerikes Blad spør hvilke miljøttak de ser for seg på skolen.
BEGGE FOTO: KAT STENHJEMME

MYE MATERIELL: Miljøvernkoordinator Kari Westgaard Berg (t.v.) og rådgiver Wenda Roe Steen i kommuneadministrasjonen er imponert over alt gratismateriellet assisterende rektor Kirsti Forsberg (t.h.) på Solheim skole har skaffet til veie.

Solheim og Fjellsrud blir pilotskoler for miljøsertifiseringsordningen Grønt Flagg i Lørenskog. Også barnehagene Nesåsen og Finstad skal snart heise det grønne flagget.

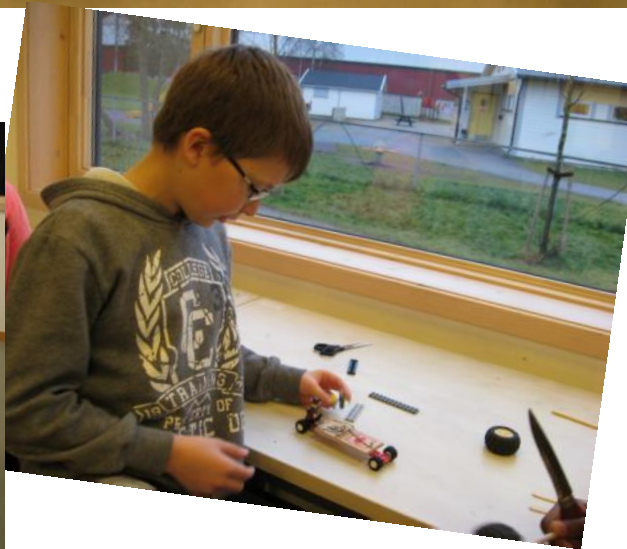
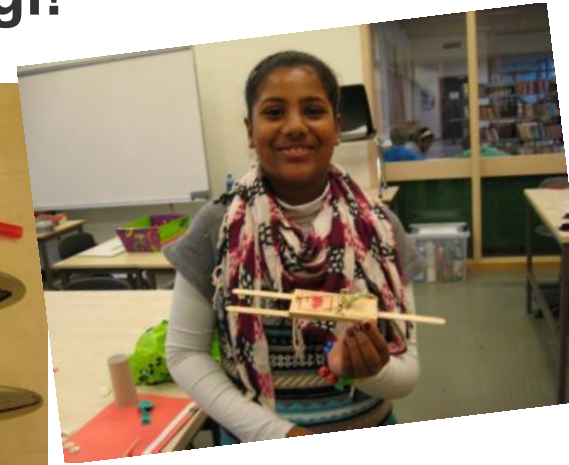
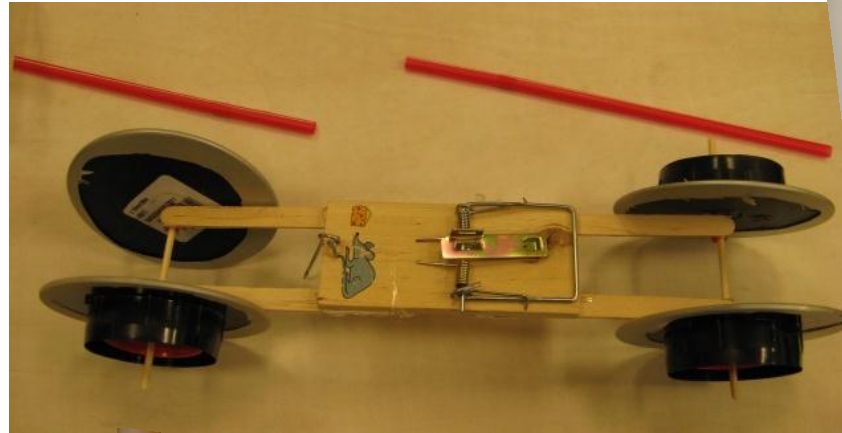
3.trinn på Metro-senteret kildesortering

5.trinn har laget ballongbiler...

...og musefellebiler...og lærte mye om energi!

Sertifisering Solheim Barneskole 2012

LUND | ONSDAG 26. SEPTEMBER 2012

FLAGGER GRØNT: Sverre Rydning (11), Annelie Kuripogu (11), Ida Lindholt (10) og Isarun Singh (11) fra Solheim skole er fornøyd med opplegget rundt Grønt Flagg. **BEGGE FOTO: KAMILLA R. DRÆG**

Blir en miljø-kommune

Lørenskog satser på miljø. Innen 2020 skal alle kommunale virksomheter miljøsertifiseres.

Kenneth Rudberg
kan@li.no

LØRENSKOG

Miljøsertifisering er en del av Lørenskog kommunes klima- og energiplan.

Allerede nå er prosjektet godt i gang: fire av fire pilot-skoler og barnehager er allerede sertifisert.

– Dette er veldig positivt for kommunen. Vi ønsker å få miljøarbeidere inn i hver medarbeider, sier miljøvernseff Bjørn Tjørra.

Pedagogisk verdi

For barnehager og skoler er det den internasjonale ordningen Grønt Flagg som gjelder: et innspill som ble tatt videre etter det ble presentert av organisasjonen Rotary.

Miljøvernkoordinator Kari Westgaard Berg og Hanne Rose Sten fra skoleutvalget har jobbet tett med dette.

– Jeg er fornøyd med at vi valgte Grønt Flagg. Det er et tilpasset, pedagogisk og involverende opplegg. Vi har gått bedre enn forventet, og entusiasmen har vært stor, sier Berg.

Kommunen sått i gang med et pilotprosjekt i februar 2011.

Etustad beredning var først ut med sertifisering i juni, med det private barnehagen Avedalen som nummer to juli. 11. september var det Solheim

skole, som første skole i Lørenskog, som fikk heise opp det grønne flagget. Den siste pilot-skolen, Kjellrud, ble sertifisert i desember.

– Dette pilotprosjektet er første steg i sertifiserings av alle kommunale skoler og barnehager. Disse fire blir nyttige når vi skal evaluere prosjektet og finne ut hvordan vi skal planlegge videre, forteller Berg.

Bevisstgjøring

Resten av kommunen skal bli såkalte Miljøtyrlær. Virksomhetene må gjennom en miljøanalyse og deretter oppfylle definerte kriterier.

– Miljøsertifisering betyr bedre bevisstgjøring av miljøet, vi sparer energi og ressurser, forteller miljøvernseff Tjørra.

Han forteller at også private bedrifter har ønsket å slenge seg med på miljøsertifisering.

I forhold til 2020 ligger kommunen godt an, men Berg innremmer at det kunne gått bedre.

– Men vi er eton trill godt i gang. Det er ikke en umulig oppgave.

Ordfører Åge Tovan er også godt fornøyd med vedtaket om å miljøsertifisere hele kommunen.

– Miljøet vil ligste punktet i vår tid. Som ordfører er jeg stolt av det vi har fått til. Vi er lyst i gang, sier han.

MILJØKOMMUNEN: Bjørn Tjørra, Camilla Sandstrøm Mathiasen, Åge Tovan og Wensla Roe Steen

Fjellsrud ungdomsskole 2013

Pilotskole - skal GF sertifiseres våren 2013

Prosjektrapport perioden 2012/13

Aktivitet	Beskrivelse	Start	Ferdig	Deltakere	Ansvarlig	Kommentarer	Evaluering (fyll ut ifm rapport)
1.	Etablere skolens miljøråd, bli enige om hvem som leder prosjektet.	Uke 6	7.2.12	trinnsledere, rektor, vaktmester, elevråd og driftstyre	Rektor	Notat om skolens satsing på GF ble lagt fram i Driftsstyret i oktober 2011.	Driftsstyret godkjente handlings- og aktivitetsplanene 18.04.2012. Skolens miljøråd er skolemiljøutvalget som består av rektor, 2 lærere, 2 elever, 1 repr. fra andre ansatte, 4 foresatte og 1 politisk repr.
2.	Arbeidsgrupper etableres: - Redaksjon/miljøjournalister - Fremstilling av presentasjon - Kontakt med samarbeidspartnere - Kartleggingsgruppe (spørreundersøkelse på skolen)	Uke 13	30.3.12	Elevråd, vaktmester, Frida og Martin			To lærere er tildelt ressurs for å koordinere skolens GF-arbeid. Disse har jevnlig møter med vaktmester og representant i ledelsen. Det er etablert en arbeidsgruppe bestående av 12 elever som arbeider med GF. Elevrådet har valgt én representant i skolens GF-gruppe. Elever på 8.trinn, som har valgfaget Media og informasjon, skal ved aktuelle arrangementer få oppdrag som miljøjournalister. Ved oppstart av skoleåret ble det gjennomført en kartlegging der alt avfall ved skolen ble kartlagt og veid. Dette skal brukes som sammenligningsgrunnlag senere. En elevgruppe hadde ansvar for dette sammen med GF-lærerne. Skolens repr. i ledelsen har deltatt i kommunens GF-nettverk. Samarbeid med ROAF er i gang.
3.	Godkjenne/ sende søknad om registrering og skolens miljøhandlingsplan	Uke 15/ 16		Miljørådet	Rektor	Søknad om registrering ble sendt FEE 02.05.2012	Skolen fikk godkjent sin registrerings søknad 25.05.2012.
4.	Presentasjon av grønt flagg og periodens tema (tema: kilde-sortering hvordan og hvorfor) Opplegg fra Roaf Informasjon på skolens hjemmeside	Uke 17		Fjellsrud skole	Miljørådet (elever) Martin og Frida	De ulike fagseksjonene gikk gjennom og fant aktuelle miljørelaterte temaer. På bakgrunn av dette ble kilde-sortering valgt som hovedtema. Presentasjonen	Elever fra grønt flagg gruppe presenterte skolens øvrige elever for en PP om Grønt Flagg og kilde-sortering. Alle på Fjellsrud skole, herunder personale, ledelse og elever er orientert om hva Grønt Flagg er og periodens tema (se vedlegg 1).

Fjellsrud ungdomsskole 2013

Fjellsrud skole - Aktivitetsplan 2013-14

Aktivitet	Beskrivelse	Start	Ferdig	Deltakere	Ansvarlig	Kommentarer	Evaluering (fyll ut ifm rapport)
1.	Oppfølging på kildesortering: <ul style="list-style-type: none"> - Løse evt. utfordringer - Vurdere tiltak til forbedring - Opprette en gruppe med ansvar for å informere alle elevene på skolen om kildesortering. 	November	Desember	Alle på Fjellsrud skole	Grønt Flagg gruppe og lærere i alle klasserom		
2.	Utarbeides miljøregler for elever og ansatte på Fjellsrud skole	Januar	Januar	Alle elever og ansatte	Grønt Flagg gruppe og skolens miljøråd		
3.	Lage en tverrfaglig prosjektuke på alle trinn, for å styrke bevisstheten om miljøet, samt prosjekt Grønt Flagg på Fjellsrud skole.	Mars	Mars	8, 9 og 10 trinn	Alle faglærere	Hvert trinn har sitt eget fokusområde tilpasset trinnets fagområde	
4.	Opprette kompostering: <ul style="list-style-type: none"> - Sende lærere på kurs i kompostering. - Innkjøp av kompost bingje - Opprette samarbeide med Fjellsrud barnehage om deling av komposten. - Erfaringsdeling med andre skoler/barnehager i kommunen. 	Mai		Grønt Flagg gruppe	Skolens miljøråd og Grønt Flagg gruppe		
5.	Opprette krydderhage/kjøkkenhage, etterhvert med jorden fra komposten, til bruk i Mat og Helse.			Elevene på Fjellsrud skole	Skolens miljøråd og Grønt Flagg gruppe		

”Ringvirkninger”:

- **Nesåsen barnehage – personale besøkt Trondheim**
- **Åsen barneskole med i et Comenius prosjekt sammen med skole i Elk/Polen om bærekraftig utvikling der GF inngår**
- **Solheim og Benterud barneskoler med i Energiutmaningen**
- **Løkenåsen ungdomsskole med i samarbeidsprosjekt med Vitensenteret/Teknisk museum**

Samarbeidspartnere, kurs og materiell

- Regnmakerne
- Den naturlige skolesekken
- Energiutmaningen
- Kunnskapsbyen (FEM)
- Vitensenteret
- Rotary
- Roaf
- Miljøseksjonen i kommunen

lokalit | 8. OMREKES BLAD | 7
18. JANUAR 2013

SAMLING UTEN STRØM Herne Stormo og Pål Mollstedt er iansvarlige for det årlige prosjektet Energiutfordringen, på Brønnøysund. I går arrangerte de en holtdag uten strøm, for å vise barna hvordan samfunnet kan bli mye sikrere og bedre.

TID FOR KOS: Elevene fikk tid til å grille potter og drikke noe varmt. Her er Silje Vindstad og en godstrik av litt varm kakao.

SAMARBEIDER: Alexander Amundsen og Therese Marie Wængen var klar over de som hadde et godt bil gjøende.

MORO UTEN STRØM Da bleit til Kristoffer Nordgård Vestgård sin gruppe gikk dukken, var det noen som kunne tilby seg å hjelpe med et lite utvalg mat. De var nemlig lærerne som hadde vært på tur med barna og lærerne.

Moro uten strøm
Den stormfrie dagen var en suksess for noen, mens andre lærte av sine snødrabber.

Warten Seierød Flesøy
18. januar 2013

■ LØRENSKOG
- All har gått godt forteller Kristoffer Nordgård Vestgård fra skolegruppen sin. Men det er ikke all sammenheng, og gruppen ikke har hatt noen tidligere suksesser på skoleprosjektet. Utløst gjeldeligheten startet det hele da gruppen hans skulle å lage et bil.

Apokalypse
- Det kan være å tenke seg et sammenheng der det ikke finnes noen, men er da det bestemt? Det er et godt spørsmål.

- Vi har et prosjekt som er veldig viktig for oss, som betyr mye for oss. Det er derfor vi har blitt med på dette prosjektet. Det er med alle de andre.

Større og mer utrolig
- Det er veldig viktig for oss. Det er derfor vi har blitt med på dette prosjektet. Det er med alle de andre.

5-7. klasse
- Vi er ikke bare ute etter å bli barna og lærerne det er å leve uten strøm. Vi er også ute etter å lære dem om hvordan de kan hjelpe andre som har det samme.

Hva som gikk galt
- Vi prøvde å gjøre som oppgaven var, forteller Kristoffer Nordgård Vestgård. Oppgaven var gruppen å trykke på et bil, ikke vann i en kjele og så kunne en spagettis (spagetti).

- I stedet ble det vi kastet en kjele full av vann i en kjele full av vann. Det var ikke det som skulle være. Det var ikke det som skulle være.

Gå til Skolen i Lørenskog kommune

4.3.6 Gå til skolen (klima og energiplanen)

“I 2007 ble Klar – Ferdig – Gå etablert i kommunen som et tverr-etatlig tiltak for å få barn til å gå til skolen

Alle kommunens barneskoler deltar

Klar – Ferdig – Gå går ut på å motivere barna til å gå ved å registrere antall gående, konkurranse mellom klassene, informasjon til foreldrene og konsert for skolebarna”.

Lørenskog kommune

Kommunedelplan for klima og energi i Lørenskog kommune 2010 - 2014

